

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.480.2024

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 4523 Pani Posłanki Lidii Czechak w sprawie przymusowego oskładkowania marynarzy, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zasadniczym celem projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw, wpisanym do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD101 - oprócz konieczności uregulowania kwestii ubezpieczeń społecznych marynarzy, którzy wykonują pracę na statkach o przynależności (banderze) innej niż polska - jest zagwarantowanie jak największej liczbie marynarzy pełnej ochrony socjalnej w zakresie wynikającym z ratyfikowania przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) w Genewie o pracy na morzu z dnia 23 lutego 2006 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 845, z późn. zm.). Ochrona ta ma obejmować przede wszystkim prawo do zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego, zasiłku dla bezrobotnych, świadczeń emerytalnych, świadczeń z tytułu wypadków przy pracy, świadczeń w przypadku śmierci żywiciela oraz świadczeń inwalidzkich, na zasadach równie korzystnych, jak dla pracowników lądowych.

Od kilku lat przedstawiciele Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach zespołu trójstronnego odbywali spotkania z przedstawicielami branży morskiej i właściwych związków zawodowych na temat rozwiązań dotyczących objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami marynarzy zatrudnionych na statkach pływających pod banderami krajów trzecich, a które skończyły się brakiem wypracowania rozwiązań mogących znaleźć poparcie społeczne.

Rozpoczęcie prac nad projektem UD101 poprzedziły bardzo intensywne dyskusje prowadzone od początku tego roku ze stroną społeczną i stroną rządową, reprezentowaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Infrastruktury. Odbywały się one na posiedzeniach Sejmowej Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, w Ministerstwie Infrastruktury, na forum Zespołu ds. Ubezpieczeń Społecznych Rady Dialogu Społecznego, posiedzeniu plenarnym Rady Dialogu Społecznego oraz na posiedzeniu Zespołu Trójstronnego ds. Żeglugi i Rybołówstwa Morskiego. Dodatkowo, strona społeczna prowadziła intensywną korespondencję w sprawie zarówno w Ministerstwem Infrastruktury, jak i Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Strona rządowa, na spotkaniu w dniu 14 marca br. w Ministerstwie Infrastruktury, przedstawiła stronie społecznej założenia, zgodnie z którymi:

- marynarze i ich rodziny powinni być objęci pełną i ciągłą ochroną socjalną, nie uzależnioną od okresu pływania marynarza – składki płacone miałyby być przez cały rok, niezależnie od zatrudnienia marynarza lub jego braku, co pozwoli na jego objęcie ochroną ubezpieczeniową bez przerw;
- status marynarza bez względu na podstawę pracy i banderę statku, na którym pracuje, byłby odrębnym tytułem ubezpieczeń społecznych;
- marynarze byłiby objęci ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym, wypadkowym;
- preferencyjny aspekt nowego tytułu ubezpieczenia wyrażony byłby w wymiarze składki na ubezpieczenia społeczne. Podstawa wymiaru składki byłaby ustalana w stosunku do stałego wskaźnika, np. płacy minimalnej lub proponowanego przeciętnego wynagrodzenia, a nie byłaby uzależniona od przychodu.

Założenia te zostały przyjęte przez stronę społeczną, a ich akceptacja była jedyną przesłanką, dla której Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministerstwo Infrastruktury przygotowały i skierowały do rządowego procesu legislacyjnego przywołany projekt ustawy.

Oprócz dyskursu prowadzonego na ww. szczeblach, związki zawodowe marynarzy oraz przedstawiciele pracodawców wniosły postulat dotyczący sprawy ubezpieczeń społecznych marynarzy na posiedzenie Zespołu Problemowego ds. Ubezpieczeń Społecznych Rady Dialogu Społecznego, co znalazło wyraz w uchwale Rady Dialogu Społecznego nr 128 z dnia 22 kwietnia 2024 r. w sprawie realizacji postanowień Konwencji o pracy na morzu MOP w zakresie stworzenia systemu ubezpieczeń społecznych dla marynarzy zamieszkujących na terenie państwa, Członka Konwencji. W tej uchwale strona pracowników i strona pracodawców RDS wezwała Rząd Rzeczypospolitej Polskiej do pilnego podjęcia prac w celu przygotowania, w uzgodnieniu ze stroną społeczną, rozwiązań w sprawie wypełnienia przez Rząd RP postanowień Konwencji MOP – MLC 2006, w zakresie systemu ubezpieczeń społecznych dla marynarzy.

Przygotowany zgodnie z powyższymi ustaleniami projekt zmiany ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz innych ustaw został skierowany w ramach konsultacji do reprezentatywnych organizacji związków zawodowych oraz pracodawców należących do Rady Dialogu Społecznego, a przede wszystkim do branżowych związków marynarzy, armatorów i przedsiębiorstw żeglugowych, czyli: Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Oficerów i Marynarzy, Krajowej Sekcji Morskiej Marynarzy i Rybaków NSZZ „Solidarność”, Federacji Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków, Związku Armatorów Polskich, Związku Agentów i Morskich Przedsiębiorstw Rekrutacyjnych oraz Polskiego Związku Przedsiębiorców Żeglugowych. Wszystkie te organizacje mają związek z morzem, a Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, szanując autonomię partnerów społecznych, nie ingeruje w relacje władz tych organizacji z ich członkami.

Należy podkreślić, że wysokość emerytury w obecnym systemie powszechnym dla osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r. nie tyle zależy od stażu emerytalnego, ile od wysokości zgromadzonego kapitału składkowego (zapisana na koncie ubezpieczonego wysokość zwaloryzowanego kapitału początkowego, zwaloryzowanych składek na ubezpieczenie emerytalne oraz środków zgromadzonych na subkoncie ubezpieczonego niebędącego członkiem OFE) oraz wieku przejścia na świadczenie emerytalne. Trudno więc zgodzić się z

teżą interpelacji, że dla osób w wieku przedemerytalnym opłacanie składek jest zupełnie bezcelowe, ponieważ nie będą oni i tak posiadali odpowiedniego stażu pracy, skoro nabycie prawa do emerytury nie jest uzależnione od jego osiągnięcia. Dodatkowo, dzięki rozwiązaniom przewidzianym w projekcie wszyscy marynarze uzyskają również ochronę związaną ze świadczeniami pieniężnymi z racji choroby, macierzyństwa, wypadków przy pracy, czy długotrwałej niezdolności do pracy, a członkowie ich rodzin – ochronę przewidzianą w przypadku śmierci ubezpieczonego w postaci zasiłku pogrzebowego czy renty rodzinnej, a w szczególnych przypadkach również prawo do tzw. renty wdowiej. Z tego powodu trudno przyjąć – w ślad za tezą interpelacji – że wyposażenie małżonki zmarłego marynarza w prawo do renty rodzinnej po jego śmierci lub zasiłku pogrzebowego jest bezcelowe. Wręcz przeciwnie, rozwiązania takie mają głębokie uzasadnienie społeczne.

Przedstawiona propozycja objęcia marynarzy takim zakresem ubezpieczeń społecznych, którymi podlegają pracownicy lądowi - w tym także objęcie marynarzy ryzykiem na wypadek bezrobocia (składka na Fundusz Pracy i Fundusz Solidarnościowy) oraz składką na Fundusz Emerytur Pomostowych z uwagi na wykonywanie przez nich pracy w szczególnych warunkach – spełnia społeczne oczekiwania, wyrażane na spotkaniach z przedstawicielami Rządu, a także wypełnia postanowienia wiążących Polskę zobowiązań międzynarodowych.

Z przeprowadzonych konsultacji dotyczących projektu ustawy wynika, że uzyskał on poparcie m.in. Związku Agentów i Morskich Przedsiębiorstw Rekrutacyjnych, Polskiego Związku Przedsiębiorców Żeglugowych oraz Rady Rozwoju Polskiej Marynarki Wojennej i Handlowej.

Obecnie projekt jest po etapie uzgodnień międzyresortowych, opiniowania i konsultacji. Opracowywane są odpowiedzi na wniesione uwagi, a projekt jest analizowany pod kątem ewentualnych zmian w związku ze zgłoszonymi do niego poprawkami. Po ich zakończeniu projekt trafi do kolejnych etapów rządowego procesu legislacyjnego. Termin wejścia w życie projektu będzie kształtowany z uwzględnieniem dalszego przebiegu procesu legislacyjnego w rządzie oraz w Sejmie i Senacie.

Dodatkowo, na 8 października 2024 r. zaplanowano posiedzenie Zespołu Trójstronnego ds. Żeglugi i Rybołówstwa Morskiego, podczas którego po raz kolejny odbędzie się dyskusja nad projektem ustawy z udziałem strony społecznej i strony rządowej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, profesor uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/